

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De scientiâ, & gradu magisterii requisitis ad obtinendum beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

Questio 235. Quid hac in re dicendam de demoniacis ita à demone possessis, & arreptis, ut non sit iis liberum à moribus incongruis abstinere, & ita sepe privatis usu rationis, ut nesciant, quid agant?

Respondeo: cum in ordine ad suscipiendos Ordines, quin etiam clericatum incuratur irregularitas perpetua non nisi à Papa dispensabilis, etiam quoad regulares, quòd quis vel semel à demone fuerit possessus *c. maricum d. 33. Suar. de censuris. l. 6. d. 51. c. 13. n. 3.* tales non ordinati antecederent erunt in Pralatos ineligibiles. *Pass. n. 12.* factus est de antecederent jam ordinatis, hi enim in susceptis Ordinibus ministrare, adeoque & in Pralatos eligi possunt, si sint ab infirmitate aut demone liberati; quod tamen non presumitur nisi probetur *c. communiter. q. 2. Suar. loc. cit. sect. 1.* unde talis Electus in Pralatum, si fiat oppositio contra ejus liberationem, debet eam probare, & nisi per annum, vel ad arbitrium per discretionem Superioris comprobatus fuerit liberatus, confirmari non poterit. Si à nullo contradicente confirmetur ejus electio, hac erit valida, si verè est liberatus *Pass. n. 13.*

Questio 236. Quid dicendum de Epilepticis?

Respondeo: hi non ordinati sunt perpetuò irregulares & ineligibiles, etiam si sanati sint, nec possunt promoveri ad ordines, aut eligi ad Pralaturam sine dispensatione Papæ. *Suar. & Pass. l. cit. ordinati tamen, si rarius cadant, puta in mense semel sine inconditis vocibus, eligi poterunt, multòque magis si morbo hoc liberati sint. c. in tuis literis. Suar. l. c. nu. 6. Bonac. d. 7. q. 2. p. 2. nu. 22. Sylv. V. corpore viriati n. 5. Pass. loc. cit. Ad probandam autem sanitatem ab hoc morbo sufficiunt 30. dies, ut habetur *c. in tuis literis. 7. q. 2.**

Questio 237. An igitur electio horum infirmorum sit ipso jure nulla?

Respondeo negativè, quia nullus est in jure textus irritans ipso jure, seu factò talium electionem; Est tamen de jure reprobanda, dum constat de tali defectu. *Pass. cit. cap. 25. num. 329.* quin etiam dum moraliter certò non constat ipsi infirmo, se ratione infirmitatis non posse exequi partes pralaturæ & muneris non solum validè, sed & licitè, utpotè non intrusus, sed à Deo vocatus admittit pralaturam & officium. *Pass. num. 331.*

Questio 238. Quid si igitur post confirmationem superveniat Pralato infirmitas rediens illum inhabilem ad gubernandum, an tenetur renunciare, vel Superiores tenentur illum ab officio amovere?

Respondeo negativè: siquidem Episcopis ægrotis, quin & Parochis dantur Coadjutores. *c. Scripsi. c. cum percussio. c. presentium. c. qualiter 7. q. 1. & c. ex parte. de Cler. agror. & c. 1. de parochis.* Idem dicendum de Pralatis regul. præsertim Generalibus, eos nequaquam ob solam infirmitatem, etiam dum in eam ex culpa inciderunt (modo ea talis non sit, ob quam mereantur privati) privandos, esse officio, censet

Pass. num. 332.

Questio 239. An conferri possit beneficium ei, qui post susceptum Clericatum contraxit vitium corporis, ratione cujus est irregularis?

Respondeo: posse talem promoveri ad beneficium, cujus exercitium vitium illud non impedit, non tamen ad beneficium, cujus exercitium impeditur tali vitio; irregularitas enim ex defectu corporis superveniens ordinato solum impedit exercitium illius Ordinis, ad quod reddit vitiatum inhabilem; ergo etiam illius solum beneficii consecutionem impedire debet, ad cujus exercitium inhabilis factus est. *Castrop. loc. cit. n. 2. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 4. q. 14. Suar. de cens. d. 51. f. 2. num. 18. Garc. p. 7. c. 12. num. 19.* Nihilominus cum omnibus beneficiis annexa sit obligatio recitandi horas, si quis ob vitium corporis v. g. cacitatem redditus est inhabilis ad hanc recitationem, etsi Ordinibus initiatus sit, non poterit obtinere beneficium. *Castrop. ibidem. citans Less. lib. 2. cap. 34. dub. 25. num. 130. Garc. ubi ante num. 21.*

Questio 240. An semel morbosus, presumat laborare eodem morbo, si probet se esse sanatum, adeoque qui semel repulsus est ratione morbi, non possit amplius eligi, nisi se probet sanatum, & consequenter repulsio facta ab una Ecclesia faciat fidem quoad aliam Ecclesiam?

Respondeo affirmativè: de morbis diu durabilibus, & qui ex natura sua solent esse habituales. *Abb. in c. cum inter num. 7. ibidem. Gloss. & And. apud Pass.*

PARAGRAPHVS II.

De Scientia & gradu Magisterii requisitis ad beneficium obtinendum.

Questio 241. Num requiratur in promovendo ad beneficia literarum Scientia?

Respondeo affirmativè: impossibile enim est, ut carens literis sacris aptus sit officiis, ut dicitur *c. illiteratos. dist. 36.* ubi *Gelas. Papa* æquiparat illiteratos cæcis, uti *Gregor. X.* æquiparat illos infantibus in *c. ult. de temp. ord. in 6. Lott. l. 2. q. 50. n. 1. 5. & 6.* Porro alii sunt illiterati simpliciter, qui & propriè illiterati dicuntur, qui non ex toto rudes ad literas altiores proveci non sunt, ut *Seneca de benef. l. 5. q. 13.* Alii penitus illiterati, qui nullas aut modicas literas sciunt, noruntque tamen legere & scribere in vulgari, ut *Rebuffi. de pacif. poss. num. 262. Lott. loc. cit. n. 12.*

Questio 242. In genere quanta ex jure natura & divino requiratur Scientia, ut quis ad Pralaturam, beneficium, vel officium Ecclesiasticum

eligatur.

eleasticum eligi, vel etiam quocumque alio modo promoveri possit?

Respondeo: necessaria est tanta scientia, & rerum agendarum notitia, quanta requiritur ad prudenter exequendum officium, ad quod quis promoveretur, D. Thom. in *addit. ad 3. p. 9. 36. a. 2.* Abb. in *c. cum in cunctis. de elect. & alii ibid.* Peyr. *loc. cit. q. 2. c. 2. nu. 11.* citans Menoch. Gonet. Paris. &c. ita ut tam eligentes carentem hanc scientiam, quam ipse Electus conscius hujus sui defectus: consentiendo electioni peccent mortaliter. Suar. *de cens. d. 51. s. 1.* Garc. *de benef. p. 7. c. 7. n. 25.* Miran. in *manual. Pralator. regul. tom. 2. q. 4. a. 2.* Porro censetur hanc requisita Scientia sufficiens adhuc, dum Pralatus novit prudenter uti Vicariorum & ministrorum opera & auxilio in adimplendo munere suo, valeatque aliquo modo de eorum auxiliis judicare. Pass. *cit. c. 25. n. 18.*

Questio 243. Quanta scientia requiratur jure Ecclesiastico universaliter pro omni beneficio Ecclesiastico?

Respondeo: tanta, quanta requiritur ad primam tonsuram hoc est ut sciat rudimenta fidei, dein legere & scribere Trid. *sess. 23. c. 4. Less. de just. l. 2. c. 34. n. 129.* Sigism. de Bon. *de Elect. dub. 60. n. 6.* Garc. & Pass. *loc. cit.* Porro loquendo de electione vel promotione ad officium sufficit, posse legere & scribere in isto idiomate, quod necessarium est ad exercitium istius officii. Loquendo autem de officio non importante exercitium alicujus Ordinis, sed merè jurisdictionis, & gubernationis, ut est officium Abbatissæ, Rectoris vel Superioris in ordine laicorum, opus non est scire latinè, nisi fortè specialia statuta id requirant. Sed neque id opus est respectivè ad officium importans exercitium Ordinis alicujus, ubi in ministeriis & functionibus Ecclesiasticis non est usus latinæ linguæ v. g. in Græcia, Armenia &c. secus est in Ecclesia latina. Pass. *n. 20. & seq.*

Questio 244. Quanta requiratur scientia ad obviandum beneficium simplex?

Respondeo: si non habet annexum Ordinem ullum vel servitium præter scientiam, quæ præcisè necessaria est ad primam tonsuram, requiritur aliqualis major notitia Sacramentorum, & aliqualis intelligentia linguæ latinæ (intellige respectu Ecclesiæ latinæ) ut aptus quis sit ad recitandum officium divinum, etsi non esset spes plus proficiendi. Castrop. *to. 2. t. 13. d. 4. p. 6. num. 9.* Garc. *loc. cit. n. 8.* Pass. *n. 40.* ait etiam Lott. *l. 2. q. 50. num. 14.* citans pro hoc *c. accepimus. de atar. & qualit. & sic decisum dicens: in una Amerina jurispr. 1. Julii 1616.* frustra objeci illiteraturam clericò primæ tonsuræ ab Episcopo ad beneficium simplex promotò, eò quòd defectus iste literaturæ in illo sit dispensabilis ab Episcopo. idque procedere, etiamsi non intelligat horas Canonicas, ad quarum recitationem tenetur, pro quo citat Nav. *de horis Can. c. 13. num. 11. & 12.* quòd ipsum tamen limitat Lott. *ibid. n. 49.* dum ait: quòd, cum recitatio vel psallinodia horarum non consistat solum in pronuntiatione vel cantu, sed etiã in intellectu literalium verborum, necesse esse, ut ad hoc habeat scientiam, etsi alias perfectè horas non intelligat.

2. Si verò habet annexum Ordinem sacrum,

requiritur major doctrina, majorisque scientiæ spes, & in specie scientiæ illa, quæ necessaria est ad Ordinem illum recipiendum Garc. *loc. cit. n. 11.* citans Hojed. Azor. Gon. Requiritque Trident. *sess. 23. c. 13.* ad Subdiaconatum, & Diaconatum, ut quis sit instructus in literis, & iis, quæ ad exercendum Ordinem pertinent, & c. 14. ad presbyteratum, ut quis idoneus sit ad docendum ea, quæ omnibus necessaria sunt ad salutem, & administranda Sacramenta. Quo decreto stante juxta Fagn. in *c. cum in cunctis.* jam promoveri nequeunt ad presbyteratum parum scientes, qui tamen sunt dociles & apti ad docendum, ut docuit Innoc. nequidem dispensativè, & ex magna causâ (ut Innoc. declarant Abb. & Host.) cum Episcopi in hoc decreto Concilii dispensare nequeant, ne quidem ex magna causâ. Porro dum de beneficio simplici quaritur, quòd simul & Ordinem, & administrationem annexam habet, adeoque scientiæ necessaria in promovendo ab Ordine, & administratione mensuram recipere debet, hoc faciendum est discrimen, ut quæ ad Ordinem spectat, exigatur actu, quæ verò ad administrationem, saltem requiritur aptitudine Lott. *loc. cit. n. 54.*

Questio 245. Quæ scientia requiratur ad dignitates, & Canonicatus, non habentes jurisdictionem, aut curam animarum?

Respondeo: requiri majorem quandam quam præcisè necessaria est ad Ordinem dignitati, vel Canonicatu annexum, eò quòd munus seu dignitas industriam deposcat, à Canonico in Capitulo dandum sit Consilium. Pass. *n. 39.* citans Menoch. *de arbit. c. 425. n. 25.* Abb. & c. Lott. *l. 2. q. 50. n. 52. & 53.* ubi etiam quòd major requiritur ideo scientiæ in Canonico Cathedrali quam Collegiata, & hinc in examine ad Canonicatus Cathedrales semper disquiri, num promovendus ultra grammaticam ulterius ita profecerit, ut suo consilio aliquando juvare possit Ecclesiam, ne ut dicebat Roderic. Zamorent. Episcopus in suo speculo *p. 2. c. 17.* contingat ad Capitulum duci oves & boves. Verum maturitas & capacitas dandi consilium non est de essentia Canonicatus, cum esse quis possit Canonicus absque eo, quòd vocem habeat in Capitulo.

Questio 246. Quæ scientia requiratur ad beneficia curam animarum annexam habentia, maxime parochialia?

Respondeo: requiri ut tales scientiam inter peccata distinguere, Evangelium declarare, Sacramentum ritè administrare Trid. *sess. 24. c. 18. de reform. Nav. in c. 1. de penit. & remiss.* adeoque major in iis requiritur scientiæ, quam in simplice sacerdote, utpote quæ consistit non in sola doctrina Evangelii populo rectè exponenda, sed & in distinguendo lepram à lepra, id est, peccatum à peccato Lott. *cit. n. 54.* citans Gonz. *Gl. 4. num. 72.* Staphil. *de Expect. forma. 6. nu. 2.* necesse tamen non est, ut de illis extemplò disserere possit, & turò respondere, sed sufficit ea esse instructum facultate, ut in libris sciat quærere, invenire & intelligere veritatem in hoc puncto necessariorum Lott. *n. 55. & 56.* citans Gonz. *Gl. 4. n. 82. & 83.* Innoc. in *c. cum in cunctis. n. 1.* Butrio *ibid. n. 10.* Abb. *n. 4.* Holt.

n. 10. quod tamen intelligendum ait Lott. n. 57. ut sciat invenire seu intelligere ex se ipso, non autem discendo ab aliis, cum ut, Gratian. *post c. 2. dist. 36.* inconveniens sit, ut tunc querat discere, cum opus est alios docere. Porro necesse est, ut dicta scientia ipso promotionis tempore sit instructus Lott. *cit. n. 55.* De cetero ad arbitrandum, num impleta sit mensura scientiæ, habendam esse rationem qualitatatis beneficii curati respectu loci, cum non requiritur eadem seu tanta scientia in præposito cura personarum vilium, quæ in præposito curæ magnorum virorum, ait Lott. n. 59. citans Abb. *in c. cum in cunctis. n. 4. Majol. de irregul. l. 1. c. 32. n. 9.*

Questio 247. Quæ scientia requiratur ad Episcopatum?

Respondeo: competens aliqua notitia S. Scripturæ, mysteriorum fidei, Traditionum, Conciliorum, Theologiæ tam speculativæ quam moralis, & SS. Canonum, ut quæ sunt fidei & morum, docere, gregemque suum ab hæreticorum erroribus defendere, jus dicere, & responsa dare valeat *c. qui Episcopus. d. 23. c. qui Ecclesiasticis. & c. fin. d. 36. c. omnes. c. nulli. e. placuit d. 38. vide Less. l. 2. c. 34. sub. 24. Azor. p. 2. l. 3. c. 28. & l. 6. c. 6. q. 11. Barb. ad c. cum in cunctis. n. 7. Menoch. loc. cit. n. 15.* Non tamen requiritur scientia eminens. *c. nisi. de renunc.* Sed sufficit si tanta sit adjuncta prudentia, & rerum experientia, ut erroribus & deceptionibus obnoxius non sit, sed inter bonum & malum, aptum & ineptum à suis adjutoribus vel officialibus suggestum consilium discernere valeat *Arg. c. nullus. d. 28. Laym. ad c. cum in cunctis. n. 5.*

Questio 248. Quæ scientia requiratur in Abbate?

Respondeo: tamen si ut inquit *Gl. in c. legi Epistolam. 16. q. 1. v. instructio,* sufficiat Monacho, quod bonus sit, quamvis illiteratus, cum, ut S. Hieronym. *in eod. c.* Monachus non docentis sed plangentis habeat officium, qui vel se, vel mundum lugeat, & Domini pavidus præstoletur adventum; aliud tamen est in Abbate, in quo licet non requiratur magna scientia, exigerur tamen sufficientia literarum pro administratione curæ animarum, cum quilibet Abbas habeat curam saltem fori penitentialis respectu suorum Monachorum Lott. *l. 2. q. 50. n. 28. ex Abb. in c. in cunctis. n. 4.* unde dum idem Abb. *in c. ult. de arat. & qual. n. 5.* querit, num Abbas ignorans grammaticam debeat deponi, & responderet quod non, si aliàs sit discretus, & peritus regulæ, intelligendus non est de totali ignorantia, sed grammaticali, ita ut eam nesciens barbaritatis, & scilicet lacrimis repleat orationem. Lott. *loc. cit. n. 29. & 30.*

Questio 249. An ergo electio seu promotio penitus illiterati, vel etiam carentis istâ scientiâ, quam jus ad tale officium requirit, sit ipso jure nulla?

Respondeo primò: promotio carentis scientiâ necessariâ ad prudenter exequendum munus suum, ad quod quis promovetur, non est irrita ipso jure naturali aut divino. non enim minus necessaria est bonitas seu probitas subjecti, quam scientia, & tamen ab hac bonitate non ita dependet potestas Ecclesiastica, ut illius incapax sit impro-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

bus, etsi ei fiat collatio, ea sit irrita vi legis naturæ aut divinæ. Item illiteratus sicut ordinatur validè, & recipit potestatem Ordinis, sic & potestatem jurisdictionis, quantum est ex lege naturæ seu divinæ. Et hæc certa esse ait Pass. *loc. cit. n. 47.* Nihilominus vi utriusque legis promotio taliter, multoque magis penitus illiterati, est irritanda tanquam iniqua contraria fini; ad quem ordinantur officia & beneficia, & perniciosâ bono communi, & cultui divino. Unde etiam talis illiteratus sicut peccavit mortaliter recipiendo officium, ita sub mortali tenetur illud dimittere, vel saltem abstinere ab exercitio illius, usque dum se ad illud habilitet. *Nav. in c. si quando. Except. 8. num. 4. item consil. 8. num. 4. de præb. Azor. p. 1. l. 10. c. 13. q. 18. Pass. num. 48.* Verumque id est sive beneficium sit simplex, sive Canonicatus, aut curatum, modò careat quis scientiâ competente tali beneficio *Garc. loc. cit. c. 7. n. 15. Castrop. to. 2. tr. 13. d. 4. p. 6. n. 4.*

2. Respondeo secundo: sed neque ex jure positivo promotio carentis requisitâ ad munus, ad quod promovetur scientiâ, est ipso jure irrita, nisi ubi jus positivum expresse illam irritam declarat cum clausula decreti irritantis, sed solum irritanda *Pass. loc. cit. n. 50.* sic enim *c. fin. de arat. & qual. Honor. 3. promotum in Episcopum, qui nunquam didicit grammaticam, non declaravit nulliter ipso jure promotum. Trid. quoque sess. 7. c. 3. de reform.* collationem beneficiorum etiam curatorum factam non idoneis contra *Constit. Alex. 3. & Greg. 10.* non dicit ipso jure irritam, sed quod irritetur. atqui in hoc sensu intelligi possunt DD. quamplurimi docentes, promotionem hujusmodi esse irritam, nimirum à iudice competente habendam nullam & cassandâ; sæpe namque dicitur jure irritum, quod à jure reprobatur, & ipso jure dicitur irritandum. Idem dicendum de penitus illiterato, nec in hoc faciendum discrimen, tenet *Pass. n. 51.* contra *Laym. in c. cum in cunctis. §. inferiora. n. 11.* & alios docentes promotionem talis ad curatum, aut ad Canonicatû in Cathedrali esse ipso jure irritam. *Argumento cit. §. & c. ult. de ar. & qual.* eò quòd dum jura requirunt scientiam, non requirunt eam nisi sub ratione dantis idoneitatem proximam ad munia Ecclesiastica, adeòque si defectus scientiæ, competentis pro tali vel tali dignitate, vel officio sit æquè defectus simpliciter talis idoneitatis proximæ, quam defectus omnis illiteraturæ (ac parum proinde curaretur, sive quis carens requisitâ fortè scientia Theologica, vel Canonica destitutus sit, insuper alia literatura v. g. scientia legendi vel loquendi latinè, sive non) si defectus scientiæ competentis non reddit promotionem ipso facto nullam, neque id faciet omnimoda illiteratura; aut eertè si hæc id faciat, idem faciet defectus scientiæ competentis. Sed neque his obstat, quòd carens scientiâ à jure requisitâ sit irregularis, ut docent *Suar. de cens. d. 51. f. 1. n. 8. Ugol. de irreg. c. 3. Gonz. ad reg. 8. can. Gl. 4. num. 41.* nam præterquam, quòd talem esse propriè irregularem, negent *Garc. loc. cit. num. 10. Sayr. de cens. l. 6. c. 13. Sigism. à Bon. de elect. dub. 60. num. 8. & c.*

incertum insuper est, num promotio irregularis sit ipso jure irrita,

*

H

Questio

*Quaestio 250. An talis illiteratus conscius
sua illiteratura, aut etiam in ejus defectu
promotores istius teneantur restituere fru-
ctus, quos ille percepit?*

Respondeo: negativè; si enim, ut dictum, ejus promotio non est ipso jure invalida, jam habet titulum validum, nempe beneficii, ratione cujus facit fructus suos. *Garc. loc. cit. n. 29. Pass. nu. 53. contra Aragon. 2. 2da q. 62. a. 2.* (secus tamèn est, ubi non esset titulus beneficii, sed merum salarium, ut in Cathedris aliisque officijs; ibi enim est titulus officij, quod talis non implet. *Garc. n. 30.*) unde jam etiam promotor videtur non teneri ad fructus illos restituendos, ut docet idem *Garc. contra plures, quos citat n. 26. sed solum ad damna ex tali promotione & administratione secuta Ecclesiae* *Less. loc. cit. n. 74. de justit. Azor. loc. cit. 6. 15. Navar. de re dit. Ecclesia. q. 2. monito 25. & alii plurimi apud Garc.*

*Quaestio 251. Qualiter probetur incititia
literarum, & contra scientia competens?*

1. **R**espondeo primò: literarum incititia concludenter non probatur per testes deponentes, talem nunquam legisse libros scientiae nec intrasse scholas, vel Doctorem audivisse, ut censent *Abb. in c. ult. de ar. & qual. n. 2. Sayrus in Thesau. l. 6. c. 3. n. 4.* cum dari possit instantia scientiae testibus ignota; adeoque id solum referendum ad simplicem praesumptionem ignorantiae, quae inferat necessitatem examinis, sive objectus incititiae fiat, ne provisus admittatur, sive ut admissus repellatur. *Lott. l. 2. q. 50. n. 61.*

2. Respondeo secundò: cum scientia literarum non sit qualitas congenita, sed ex labore & industria homini contingens, in nullo homine praesumitur, sed eget justificatione praeter ceteris, quae ad idoneitatem provisus spectant *Lott. n. 62. juxta Gl. in c. si forte, de elect. in 6. V. scientia.*

3. Respondeo tertio: tamen si per testes probari possit gradus provisus vel providendi, & sic nasci praesumptio aliqua idoneitatis, non tamen per eos concludenter probatur scientia. *Lott. num. 67.* sed nec ipse gradus, etsi aliqualem faciat praesumptionem, non tamen probat scientiam, cum non sequatur: ille est Doctor, ergo est doctus, dum, ut inquit *Mandof. ad reg. 19. cancell. q. 13. n. 3.* quotidie videamus infantissimos doctorellos, qui nesciunt prima legum principia. *Lott. à n. 70.* licet autem Doctor sit idoneus testis super doctrina discipuli sui juxta *l. nemini, c. de advocat. divers. judic.* haec tamen ipsa testificatio magistrorum de peritià discipuli supponit examen, utpote vi cujus, dum saepe discipulum interrogantes, & ab eo responsum accipientes illius scientiam deprehenderunt, proinde

4. Respondeo quarto: scientiam literarum non aliter internosci & probari, quam mediante examine. *Lott. n. 65.* citans *Rot. in nov. decis. 18. de probat. & in Calagurie, beneficii 9. Februarii 1591.* proceditque in tantum haec examinis necessitas, ut Executor etiam nullo contradictore petente debeat ad illud devenire, quia cum respiciat publicam Ecclesiae utilitatem, debet, ut ait *Gl. in c. si forte, de elect. in 6.* exuberare judicis officium. *Lott. à n. 76.* citans *Gemin. in c. si forte, num. 4. & Jo. Monach. ibid. n. 7.* qui illud ampliat, etiam quod con-

tradictor renunciet, potest tamen cessante concursu ad actum hujusmodi examinis procedi extrajudicialiter *Lott. n. 78.* citans *Mascard. de probat. concl. 877. n. 2. Felin. in c. dudum, de praesump. n. 36. & ejusque commissio est potius conscientialis, quam judicialis, unde potest subdelegari, cum regulariter oneratio conscientiae non implicet electionem industriae personae* *Lott. n. 79. & 80.* Atque ita probatio à solo examinatore concludi *Lott. cir. n. 79.* citans pro hoc *Alex. conf. 218. n. 3. l. 2.* Et sicut collatio ita & examen hoc tanquam illius accessorium, & non minus voluntariae jurisdictionis potest fieri extra territorium *Lott. n. 80. & 82.* citans *Alex. & Mascard. ubi ante Felin. & alios.* Denique monet *Lott. n. 86.* Examinatores in hoc examine (utpote quod non est simpliciter necessarium, prout est illud, quod fit, & est pro seu de forma, ita etiam ut non obstante clausula: *si idoneum repereris: sufficere* Executorem, etiam non facto examine, cum habuere pro idoneo, ut forma literarum observata censetur) non debere esse nimis scrupulosos, praesertim si promovendus ad beneficium aliquod simplex jam ad ordines praevio examine receptus esset, juxta text. *c. accepimus, de arat. & qual. & Gonz. Gl. 4. n. 24.* quod si verò peracto tali examine executor pronunciatet provisum non idoneum, vel hac de causa literas non esse exequibiles, gratia evanesceret, nec posset revalidari, aut alia obtineri citra vitium manifestae subreptionis, nisi de hoc fieret expressa mentio *Lott. num. 87.* citans *Rot. p. 1. decis. 423. nu. 7. in recent.*

Quaestio 252. Ad quas dignitates requiratur gradus Doctoralis, vel Licentia in Theologia vel jure can. vi Concilii Tridentini, suppono enim jure antiquo communi in nullo beneficio talem gradum requisitum
Garc. n. 31.

1. **R**espondeo primò: ad Episcopatum; sufficere tamen etiam habere publicum alicujus Academiae testimonium, vel si regularis sit, à Superioribus Religionis suae, quod idoneus sit ad alios docendos *Trid. sess. 22. c. 2. de reform. Greg. 14. in Constit. sua. onus Apostolica.*

2. Respondeo secundò: ad Scholasteriam (de qua fuse *Duarenus de benef. l. 10. c. 15. & Barb. de canon. c. 10.*) sufficit tamen etiam ad illam persona alia idonea, quae per se ipsam id munus explere possit *Trid. sess. 23. c. 18.* Sed neque decretum hoc obligat, ubi non est erigendum Seminarium, vel ubi in institutione Seminarium Praeceptores sunt instituti *Garc. Barb. Salzed. cir. à Pass. n. 29.*

3. Respondeo tertio: ad Archidiaconatum *Trid. sess. 24. c. 12.* ubi tamen addit: *in Ecclesiis, ubi ad fieri potest.* ceterum intelligendum hoc decretum de Archidiaconatu habente annexam curam animarum vel jurisdictionem. *Riccus in praxi decis. 473. Piasce. in praxi Episcop. p. 1. c. 10. n. 20. Garc. loc. cit. n. 4.* imò secundum *Navar. in Man. c. 25. n. 135.* nisi de eo Archidiacono, de quo loquitur *tit. de off. Archid.* qui est caput capituli post Episcopum. *Hojeda* non nisi de Archidiacono Ecclesiae Cathed. seu principalibus, & non de aliis inferioribus civitatum vel oppidorum.

4. Respondeo quarto: ad Archipresbyteratum, ubi ei forte de consuetudine Ecclesiae alicujus annexa est jurisdictio illa, quae de jure communi

conve-

convenit Archidiacono Barb. *ad cit. c. 12.* Trident. Menoch. de arbit. casu 425. n. 42. eò quòd concilium non respexerit nomen Archidiaconi, sed officium, potestatem & jurisdictionem.

§. Respondeo quintò: ad Canonicatum Cathedralium, cui annexus est pœnitentiarius. Trid. *sess. 24. c. 8.* quamvis & ibi dicatur posse esse non graduatum, qui aptior pro loci qualitate reperitur. vide Castrop. *loc. cit. n. 17.* Nequaquam autem ad decanatum requiri illum gradum tanquam resolutionem à S. Congregat. tradit Garc. n. 43. Castrop. n. 16. Barb. *de can. c. 7. de off. Ep. alleg. 80. nu. 61.* Item non ad principalem dignitatem in Ecclesia collegiata exempta, cui ordinaria jurisdictione cum omnibus quibus quasi Episcopalis competit. Castrop. *num. 14.* Garc. *num. 32.* Trid. enim *cit. c. 12.* loquens de dignitatibus non præcipit, sed hortatur solum, ut graduatis conferatur Barbos. *ad cit. c. 12. n. 15. & de can. c. 2. n. 20.* uti etiam hortatur solum, ut in provinciis, ubi commodè fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatum in Cathedralibus & Collegiatis insignibus conferantur graduatis. Garc. *loc. cit. n. 44.* Lott. *l. 1. q. 15. à nu. 1.* ubi etiam, quæ sit Collegiata insignis. Unde jam inferitur primo, quòd si hujusmodi dignitates ignavis & indoctis conferantur, id prorsus esse contra mentem Papæ, qui sicuti novit Ecclesiam, egere hominibus literatis, non asinis ferratis ut Joannes Monach. & Prob. *in c. cum ex eo. de Elect. in 6.* ita nihil non molitur, ne istiusmodi ignavis provideatur de dignitatibus illis, & hinc qui fraudem huic sanctæ menti Pontificis faciunt, aut ad id cooperantur, peccent mortaliter. Lott. *l. 3. q. 7. à n. 45.* citans Navar. *in man. in miscellan. de orat. nu. 66.* nec excusaretur quis prætextu Magisterii seu Doctoratus, aut Licentiatû, si is gradus sine scientia per fraudem fuisset extortus, aut procuratus, cum adhuc fiat fraus dictæ menti Papæ. Lott. n. 49. eò quòd quamvis gradus talis exigatur ad speciem decoris ipsius Ecclesiæ, magis tamen spectetur ipsius Ecclesiæ utilitas, quæ non tantum consistit in illa specie, quam in re ipsa, ut nimirum persona ad dignitates hujusmodi promovenda re ipsa sit literata, valdeque docta. Lott. n. 50. & 51. Inferitur secundo pro obtinendis istiusmodi dignitatibus non sufficere qualemcunque etiam scientiam, aut in Theologia aut in jure can. nisi concurrat gradus re ipsa collatus, cum utrumque, nempe scientia & gradus simul requirantur. Lott. n. 54. citans Gonz. *Gl. 13. n. 100.*

Quæstio 253. An pro capacitate persona in ordine ad obtinendum ejusmodi dignitates, quibus annexus talis gradus, necesse sit, hunc esse obtentum in publica Universitate studii generalis?

Respondeo affirmativè. Lott. *cit. q. 7. nu. 123.* satis enim hæc circumstantia explicatur per Extrav. Pii V. de anno 1566. 1. Junii, quæ in Bullario est Constitutio 60. istius Pontificis, per quam omnia privilegia & indulta Comitibus Palatinis, & quibusvis Officialibus Curie Romanæ, collegiis aliisve personis, enjuscunque status, gradus, ordinis & præminentia, ad Doctoratus, Licentia, Magisterii gradum promovendi per quoscunque Pontifices prædecessores suos, ac etiam per seipsum, etiam motu proprio, de que certa scientia, & potestatis plenitudine quomodolibet concessa, confirmata.

P. Benten. Fort. Benef. Pars 1.

ta, & innovatâ auctoritate Apostolica, perpetuò revocavit, cessavit, & annullavit, ac decretis Tridentini in harenco decrevit, & declaravit, eos qui à præfatis personis promoti fuerint, quoad dignitates aliæque beneficia Ecclesiastica nullâ gradus prærogativâ frui & gaudere posse, vel debere, cum clausula: *sublata*, & decreto irritante & amplissimâ derogatione obstantium, adjectâ etiam ratione, quia intellexerat hujusmodi indulta, quàm plurimos tam laicos, quàm Clericos tam in jure civili, quàm Canon. & Theologia nullo aut non debito examine prævio indoctos & inhabiles promovisse Doctores & Magistros, ut ad dignitates aliæque beneficia facilius assumerentur in animarum suarum jacturam, & plurium scandalum. Atque ita dum Papa in hac Constitutione sua se refert ad hæc decretis Trident. utique indicat Concilium *sess. 24. c. 12.* ubi pro obtinendis istis dignitatibus exigat Magisterium, Doctoratum, aut Licentiaturam, intellexisse de Magisterio, Doctoratu, &c. collatis in publica Universitate studii generalis, non autem intra privatos parietes; Neque verisimile est Concilium intellexisse de graduatis extra publicas Universitates, dum in his præsumitur doctrinæ defectus. Lott. à num. 124. citans pro hoc postremo Felin. *in cap. per tuos. de major. & obed.* Porro idem multò magis dicendum de graduatis ab indultario aliquo Cæsaris, vel etiam ab ipso nec Cæsare; non solum quia respectu facultatis Theologicæ, & juris canon. (quas duntaxat Concilium & Papa considerat) deficit illius auctoritas, ut Felin. *loc. cit. n. 3.* sed quia quos Papa inhabilitat in materia sibi subiecta, non potest Cæsar habitare. Lott. *num. 131.* Ratio autem cur requiratur gradus in publica Universitate obtentus, hæc est; quòd cum ideo gradus exigatur in istis dignitatibus, aliisve beneficiis, ut digna dignis conferantur. Dignitas autem personæ ad beneficia Ecclesiastica æstimetur ex moribus & scientia, aliisque qualitatibus, hæc omnia certius meliusque excoquantur, & rimentur, priusquam gradus in Universitate conferatur, quam dum alibi intra privatos parietes promoventur. Lott. *num. 156. & seq. fuse.*

Quæstio 254. An valeat adeptio beneficii, vel dignitatis requirentis gradum, si is habeatur sine competente scientia; vel etiam si is collatus sit contra formam statutorum Academia, in qua susceptus est?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Garc. *loc. cit. num. 50.* Castrop. *lo. cit. num. 19.* Azor. *loc. cit. c. 6. q. 1.* Barb. *de can. c. 26. num. 9.* quia talis est verè graduatus, licet indignè, & gaudet privilegiis graduatorum AA. iidem. Unde etiam vi legis positivæ v. g. Concilii Trident. aut vi specialis statuti alicujus Ecclesiæ requirentis talem gradum, talis provisio non foret irritanda, quia lex ista verè impleta esset; quidquid sit de eo, quid faciendum esset vi legis divinæ, requirentis in tali ministro Ecclesiæ scientiam sufficientem ad prudenter exercendum officium, quæ per talem indocti promotionem impleta non esset. Pass. *num. 36.*

2. Respondeo ad secundum: si gradus susceptus contra statuta sit ipso jure nullus (qualis v. g. erit, si receptus sine prævia professione fidei contra Constit. 112. Pii IV. ubi ea recepta est) promotio ad beneficiû requirens illum erit nulla ipso facto, vel jure irritanda, prout statutum, promotionem sine gradu esse irritam, vel irritandam, sunt enim

H 2

idem

idem non esse graduum, & esse nulliter graduum. Azor. Garc. Castrop. *l. cit.*

Questio 255. Qualiter gradus Magisterii, Doctoratus, vel Licentiae narratus pro obtinenda dignitate, vel beneficio justificari debeat?

1. **R**espondeo primò: eo ipso illum justificari, quòd probetur obtentus in aliqua Universitate publica studii generalis, quia cum neque decretum Concilii, neque decretum appositum in supplicatione distinguat, sed loquitur universaliter de Universitatibus publicis, nec nos distinguere debemus unam Universitatem ab alia, sed quælibet Universitas gradum sufficientem conferre censenda est, nisi fortè in limine foundationis aliter cautum esset, aut nationi alicui, vel Ecclesiæ ex speciali Pontificis privilegio aliter indultum esset. Lott. *l. 3. q. 7. a num. 137.*

2. Respondeo secundò: non solum probari, & justificari debet gradus narratus pro obtinenda dignitate, vel etiam beneficio, cui annexus, sed etiam dum narratus est pro obtinendo (intellige facilius) beneficio, pro quo non est necessarius, cum per huiusmodi narrativam videatur motus Papa ad providendum potius huic graduato, quam alteri. Lott. *num. 195.* Quamvis autem non sufficiat aliàs docere de huiusmodi gradu obtento auctoritate alicujus Comitis Palatini, aut alterius indultarii, cum supradicta Constitutio Pii V. non solum respectu dignitatum, sed etiam respectu cæterorum beneficiorum elidat omnia indulta, & privilegia, decernatque respectu omnium beneficiorum ita promotos non posse frui & gaudere prerogativa gradus, non videatur constituenda differentia inter dignitates & beneficia reliqua. Lott. *cit. n. 195.* citans Menoch. *conf. 158. num. 49.* Nihilominus cum aliud sit, quòd quis velit probare gradum ad effectum, ut fruatur illius prerogativa, & aliud, quòd velit probare gradum de facto, ut fruatur simplici gratia distincta & separata ab omni prerogativa gradus, hoc posteriori casu sufficiet verificare gradum de facto. Lott. *num. 196.* nisi ut *idem num. 197.* eilemus in concursu alterius.

Questio 256. Qualiter gradus Magisterii in artibus, aut etiam Doctoratus in aliis scientiis, quam in jure canonico, aut Theologia, habeatur in consideratione respectu beneficiorum Ecclesiasticorum?

Respondeo: tamen ex consuetudine aut speciali statuto quarundam Ecclesiarum Collegiarum consideretur & requiratur in Ordine ad obtinendas in iis præbendas, seu Canonicatus Magisterium in artibus; quantum tamen est ex vi superioris decreti Tridentini potissimum ad dignitates, non habetur ratio alterius gradus, quam in Theologia aut SS. Canonibus, ita ut censeatur exclusum Magisterium in artibus. Lott. *l. 3. q. 7. num. 97.* ex Roman. *conf. 333. num. 7.* quin & parvi penditur Doctoratus in jure civili, usque adeo, ut mediocri Theologus, vel juris canonici Doctor præferatur supremo Doctori juris civilis tantum. Lott. *ibidem, num. 92.* ex Deci. *in c. Clerici. de judic. num. 45.* quòd tamen ut *idem Lott. num. 93.* non tam provenit ex neglectu vel artium, vel juris civilis, sed quia & artes, & ipsius juris civilis scientiæ

includuntur in duabus Ecclesiasticis disciplinis, Theologica nimirum & Canonica, cum sine artibus liberalibus ad has scientias aspirare vanum sit, & Doctor in decretis parum aut nihil valeat, si ignoret jus civile, multòque minus, ut addit Lott. *n. 95.* juxta *c. 1. de consang. & affinitate valent* (quantum pertinet ad regimen Ecclesiæ) Magister in Theologia, qui canonum decreta ignoret. Potrò quis præferendus, dum in provisionibus Ecclesiarum concurrunt Theologus & Canonicus, de eo vide fuscè Lott. *a num. 96.*

Questio 257. Quis dispensare possit, ut illiteratus valide eligi possit?

1. **R**espondeo primò: quoad scientiam necessariam de jure can. dispensare potest Papa, isque solus. Felin. *in c. at si Clericus. de judicis. num. 21.* Suar. *d. 51. f. 1. num. 9.* Poterit nihilominus etiam Episcopus (quamvis id rarò faciendum, cum defectus scientiæ major censeatur, quam ex homicidio, Pass. *num. 54.* ex iusta causa conferre beneficium ei, qui parum scit, creditur tamen brevi tempore profecturus, cum possit pro aliquo tempore in obligatione annexa beneficio dispensare. Castrop. *loc. cit. num. 12.* ex Azor. posse etiam cum penitus illiterato ex iusta aliqua causa dispensare Papam, tradit Lott. *l. 2. q. 50. num. 16.* ex Soto *de justit. & jure. l. 1. q. 7. a. ult.* & Innoc. *in c. cum in cunctis. de elect. num. 2.* licet autem non deret extrinsecum aliquid in homine, quod defectum scientiæ suppleat, v. g. divitiæ, nobilitas, ut Bald. *in l. in dando. ff. de tutor. & Curator. Felin. in c. ideo de rescript. num. 7.* datur tamen aliquid intrinsecum, v. g. caritas, ad quæ hanc posse esse iustissimam causam dispensandi cum illiterato, ait Lott. *a num. 19.* ubi *num. 21.* affert plura hujus rei exempla promotorum absque omni literatura in sacerdotibus & Episcopos ob eximiam caritatem & sanctitatem, licet probabilis spes acquirendi sufficientem scientiam etiam non æquipolleat facto, sufficere tamen pro iustissima causa dispensandi, ait Lott. *ibid. n. 24.* ex Sayr. *in thesaur. l. 6. c. 13. num. 9.* & Abb. *in c. cum in cunctis. n. 4.*

2. Respondeo secundo: quoad scientiam de jure natura, aut divino necessariam (qualiter scientiam aliquam necessariam esse ad curam animarum exercendam dubium esse non potest, quamvis de cætero dicat Lott. *loc. cit. num. 17.* verba illa DEI per prophetam: *Tu scientiam repulisti, & ego te repellam, ne sacerdotio fungaris mihi: Non ad jus divinum, naturale æternum ac immutabile, sed ad jus divinum positivum, & ex causa dispensabili esse, referenda) etsi directè & absolute dispensare non possit Papa, potest tamen dispensare, ut aucte scientiam jure divino necessariam promoveatur, dum certa spes est, fore, ut talis scientiam sufficientem acquirat tempore, quo ea necessaria erit ad proprii officii usum. Suar. *loc. cit. num. 10.* Castrop. *loc. cit. num. 21.* Pass. *loc. cit.* & alii apud illum, Observat tamen apud Eundem Navar. rarò vel nunquam dispensare solere Papam in defectu scientiæ, nisi per accidens, dispensando in arate, in qua necum potest esse acquisita scientia. Additque Suarez rarissimè esse tantam dispensationem in arate, quæ ad scientiam absolute necessariam non sit sufficiens.*